

Shockschade in een civiele procedure

Gebied: Verzekering & Aansprakelijkheid

Auteur: Derk-Jan van der Kolk

Bron: vantraa.nl

Datum: 11 maart 2016

Recent is het onderwerp shockschade voor nabestaanden weer onderwerp geweest van een civiele procedure. De Hoge Raad heeft in een reeks van arresten tussen februari 2002 en september 2015¹ duidelijke criteria gegeven en blijk gegeven van terughoudendheid ten aanzien van het toekennen van een shockschadevergoeding aan nabestaanden van (dodelijke) slachtoffers.

Vereisten

De vereisten voor toekenning van shockschade zijn – kort gezegd – dat de schade A) het gevolg is van het waarnemen van de tot het overlijden leidende gebeurtenis dan wel B) de rechtstreekse confrontatie met de ernstige gevolgen daarvan als dat C) heeft geleid tot een emotionele schok waaruit geestelijk letsel bij de nabestaanden voortvloeit. Verder blijkt uit de arresten van de Hoge Raad dat D) als regel slechts sprake zal zijn van een voor vergoeding in aanmerking komende schade bestaande in een emotionele schok leidende tot geestelijk letsel, als een in de psychiatrie erkend ziektebeeld aan de orde is. Het gaat dus om een aantal vereisten waaraan cumulatief voldaan moet zijn.

Lagere rechtspraak

In de lagere rechtspraak is sedert het Taxibus-arrest uit 2002 geprobeerd de terughoudendheid die blijkens de arresten van de Hoge Raad betracht moet worden van de baan te krijgen. Steeds werd betoogd dat bij shockschade de terughoudendheid verlaten moet worden en dat bovendien de eis van geestelijk letsel bestaande uit een in de psychiatrie erkend ziektebeeld een veel te zware eis is.

Diverse rechtbanken hebben in die zin met de eisende partij meegedacht en geprobeerd de grenzen op te rekken door niet al te hoge eisen te stellen aan het bewijs van bestaan van geestelijk letsel. Vooral rechtbanken bleken in de afgelopen jaren "slachtoffervriendelijk" te zijn.

Recent arrest Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Op 23 februari 2016² heeft het Gerechtshof 's-Hertogenbosch in een naar mijn mening goed gemotiveerd arrest duidelijk gemaakt dat er wel degelijk terughoudendheid betracht moet worden en dat de eisen die de Hoge Raad heeft gesteld aan het bewijs van het bestaan van geestelijk letsel nog steeds overeind staan.

Het ging hier om een bijzonder feitencomplex waarin een psychiatrisch patiënt een andere psychiatrisch patiënt in de halsslagader heeft gestoken ten gevolge waarvan deze is overleden. Het slachtoffer is door de dader begraven en pas een dag of 10 later is een en ander boven water gekomen. De vader van het slachtoffer heeft ongeveer 3 weken later het lichaam van zijn zoon gezien. Dat heeft geleid tot een forse emotionele schok, zo wordt gesteld.

Het Hof overweegt vervolgens onder verwijzing naar de hiervoor genoemde Hoge Raad arresten dat terughoudendheid nog steeds voorop dient te staan. Dit om duidelijk te maken dat er een verschil is tussen affectieschade, waarvoor in het huidige wettelijk systeem geen recht op vergoeding bestaat en shockschade waarvoor onder stringente voorwaarden wel een vergoeding kan bestaan. Verder wijst het Hof erop dat de wetsartikelen waarop een en ander gebaseerd zou moeten worden, te weten artikel 6:107A en 6:108 BW van betrekkelijk recente datum zijn. De wetgever heeft bij de totstandkoming van die bepalingen op basis van de destijds bestaande inzichten een weloverwogen keuze gemaakt omtrent de kring van gerechtigden en omstandigheden waaronder bij het overlijden van een persoon door anderen schadevergoeding zou kunnen worden gevorderd.

Terughoudendheid is dus het uitgangspunt en daarmee strookt vervolgens niet om de vereisten zoals genoemd in de arresten van de Hoge Raad

ver op te rekken. Dat leidt er volgens het Hof toe dat de eisende partij geestelijk letsel in de zin van een in de psychiatrie erkend ziektebeeld dient te stellen en te bewijzen. In deze zaak was dat niet aan de orde en ook niet meer mogelijk omdat de vader zelf inmiddels was overleden.

Conclusie

Mijn conclusie is dat het Gerechtshof 's-Hertogenbosch met dit arrest nog eens duidelijk heeft weergegeven dat de roep om ruimere mogelijkheden te bieden voor het vergoeden van shockschade in ieder geval zonder nadere wetgeving niet gehonoreerd behoort te worden. De uitspraken van de Hoge Raad zijn daarover ook duidelijk en te verwachten valt dat de rechtbanken nu op dat punt ook meer volgend zullen zijn.

Klik [hier](#) om de volledige uitspraak te lezen op www.rechtspraak.nl.

*1 Hoge Raad 22 februari 2002, ECLI:NL:HR:2002:AD5356 (Taxibus), Hoge Raad 10 april 2007, ECLI:NL:HR:2007:AZ5670 (Moord Eindhoven op 2 november 2003), Hoge Raad 9 oktober 2009, ECLI:NL:HR:2009:BI8583 (Opgejaagde auto te Vilt), Hoge Raad 29 september 2015, ECLI:NL:HR:2015:2858 (Rioolput/kofferbakmoord).
2 Gerechtshof 's-Hertogenbosch 23 februari 2016, ECLI:NL:GHSHE:2016:637*

Zaken helder maken.



Derk-Jan van der Kolk
Advocaat

kolk@vantraa.nl

Van Traa Advocaten

Minervahuis II
3011 JP Rotterdam
Meent 94

Tel. +31 10 413 7000

www.vantraa.nl

info@vantraa.nl